ענין פון נר וואס דאס איז מצות בכלל, ווי עס שטייט[50]) כי נר מצוה. שלחן וואס דאס איז תורה בפרט, ווארום תורה אויסער וואס זי איז א לבוש ווי אלע מצות איז זי אויך מזון[51]). דאס אלץ איז, בכל־לות, אין הנהגה כתיקונה. ומי שחטא ופגם ועבר את הדרך זאל מען ניט מיינען אז עס האט אפגעריסן זיך — איז וואס קען ער האבן פאר א פאר־בונד מיט רבי לאחר פטירתו, זאגט ער, אז ניין — ער ענטפערט אויך אויף שאלות בעניני תיקוני פגמים ונפילת האדם, וואס בכללות גייט עס אריין אין מטה. ווען דער אדם איז נכנסה בו רוח שטות, ער איז במדריגת שוכב, ראש בהשוואה לרגל. ועוד — אז כמה תיקונים זיינען בעניני שמירת הברית, אויך בשמי־רת הלשון, שקשורים זה בזה. און דאס איז מטה שתהא מטתו שלימה. ובפרט ח"נ וואס דאס איז א הבדלה כללית בינו ובין ה"א[52]) איז אויך אין דעם ענטפערט ער איצטער אזוי ווי פריער.

מ. קען מען דאך פרעגן: עס איז דאך ידוע אז אויף ענטפערן אויף יחידות דארף מען האבן עפעס א שייכות צו דעם, אין דקות שבדקות לכל הפחות, וכידוע הסיפור מכ"ק אדמו"ר האמצעי בזה[53]), איז בשלמא פריער ווען ער איז געווען אין א גוף גשמי בעלמא דין וויבאלד ער איז דאך פארט געווען מלובש אין א גוף איז שייכות על כל פנים בדקות שבדקות, וכמסופר ע"ד כ"ק אדמו"ר האמצעי. אבער איצטער אז ער האט צו דעם קיין שייכות ניט, איז ווי קען ער ענטפערן אויף אזוינע ענינים?

דער תירוץ אויף דעם איז — בהקדמה, דיש מקשין: וואס איז שייך בכלל בעטן ביי א רבי'ן, עס איז דאך אן ענין פון א ממוצע?

אנדערע פרעגן דאס זעלבע בנוגע לעניני יראת שמים. — איינער א משולח — פון די היינטיקע משול־חים — אז מען פלעגט אים בעטן איבערגעבן א פדיון וועגן ענינים גשמיים פלעגט ער נעמען, אבער א פדיון אויף ענינים רוחניים פלעגט ער ניט נעמען, טענה'דיק אז דאס קען אפילו דער אויבערשטער אליין אויך ניט, כמאמר[54]) הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים. —

מא. דער אמת איז אבער ניט אזוי. כשם ווי ישראל אורייתא וקוב"ה כולא חד, ניט נאר וואס ישראל מת־קשרין באורייתא ואורייתא בקוב"ה, נאר סאקע חד ממש, אזוי איז אויך די התקשרות פון חסידים מיטן רבי'ן, ניט ווי צוויי זאכן וואס פאראייניקן זיך, נאר עס ווערט כולא חד ממש. און דער רבי איז ניט קיין ממוצע המפסיק נאר א ממוצע המחבר. במי־לא איז דאך ביי א חסיד, ער מיט דעם רבי'ן מיט דעם אויבערשטן איין זאך.

— איך האב ניט געוואלט עס זאל זיך אזוי ריידן מפורש אין חסידות, נאר עס איז א הרגש, במילא ווער

50) משלי ו, כג.

51) תניא סוף פרק ה.

52) ראה תניא פרק כב.

53) נדפס בקונטרס למ"ד (ספר המאמרים — קונטרסים — ח"ב עמוד 712). אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' שעט ואילך.

54) ברכות לג, ב.

עס וויל מרגיש זיין זאל מרגיש זיין און ווער ניט, וויל איך זיך מיט אים ניט שפארן, יהי לו אשר לו. —

במילא איז דאך ניט שייך צו פרעגן א קושיא וועגן א ממוצע, וויבאלד אז דאס איז עצומ״ה אליין, ווי ער האט זיך אריינגעשטעלט אין א גוף.

ועל דרך מאמר הזהר[55]) מאן פני האדון דא רשב״י[56]) אדער ווי בעת השליחות איז אפילו מלאך נקרא בשם הוי׳[57]) אדער ווי משה רבנו האט געזאגט ונתתי עשב[57*]).

און אזוי איז אויך ניט שייך צו פרעגן ווי ענטפערט ער אויף עניגים פון מטה וכדומה, ווארום עס איז דאך אן עצמיות׳דיקער פארבונד פון רבי׳ן מיט חסידים. וואס דערפאר האט ער דאך אויך געזאגט וואו איך וועל זיך ניט געפינען, לבני אני צריך.

מב. דער רבי געפינט זיך מיט אונז אזוי ווי פריער. ער געפינט זיך אין זיין חדר אזוי ווי פריער און הערט ווי מיר פארברענגען דא.

אי, ווי פארברענגט מען דא — איז דאס ווילע דאס איז זיין רצון מען זאל פארברענגען.

אמאל האט דער רבי אנגעשטעלט ביי זיך אין צימער דעם מיקראפאן און געהערט ווי מען פארברענגט דא. איצטער איז אויך אזוי און נאך מער, כמובן.

מג. אין ספר חסידים[58]) ווערט גע־בראכט אז רבנו הקדוש פלעגט קומען פרייטיק בין השמשות אהיים אין די שבת׳דיקע קליידער און מאכן קידוש ופטר את הרבים[59]).

איצטער איז דאך שוין בין השמ־שות נאך מנחה און רבנו הקדוש קומט מאכן קידוש, און בלייבט אויך ביינאכט.

מד. דעם ווינטער בין איך אמאל אריין אין רבי׳נס צימער. ער איז געזעסן אנגעשפארט אויפן האנט, גע־ווען טיף פארטראכט און זאגט מיר אז ער וויל פארן קיין ארץ ישראל. האב איך דעם רבי׳ן געזאגט: ווי קען מען פארן, עס איז דאך דא דא א סך ארבעט? האט ער אביסל געטראכט און זאגט: נו, א שיינע מחשבה.

אין מחשבה איז ער שוין געווען אין ארץ ישראל. עצמות פון יוסף האט מען געבראכט אין ארץ ישראל.

מה. אמאל איז געקומען איינער א חסיד ממקום רחוק און געבעטן דעם רבי׳ן ער זאל זאגן חסידות. האט אים דער רבי געענטפערט אז ער זאגט חסידות שבת. זאגט דער חסיד אז ביי אים איז, ווען ער קומט צום רבי׳ן איז ביי אים שבת. האט דער רבי געזאגט חסידות.

אויך איצטער, בהתקשרות כדבעי.

---

55) זהר חלק ב לח, א.

56) ראיתי בעלי נגלה מקשין ע״ז, וברעש גדול: היתכן וכו׳ וכו׳ אבל מפורש כעין זה גם בנגלה דאורייתא, והוא בירושלמי בכורים פ״ג ה״ג: והוי׳ בהיכל קדשו דא ר׳ יצחק בר׳ לעזר בכנישתא מדרשא דקיסרין.

57) אגרת הקודש סוף סימן כה.

57*) ראה לקוטי תורה ויקרא ג, א.

58) סי׳ תתשכט.

59) בענין היכולת לפטור את הרבים יש בזה כמה שקו״ט. ראה חידו״א בס״ח סי׳ הנ״ל ובשה״ב שלו ח״א אות א׳ מע׳ ראב״ן. גליוני הש״ס למהרי״י ענגל לכתובות קג, א.